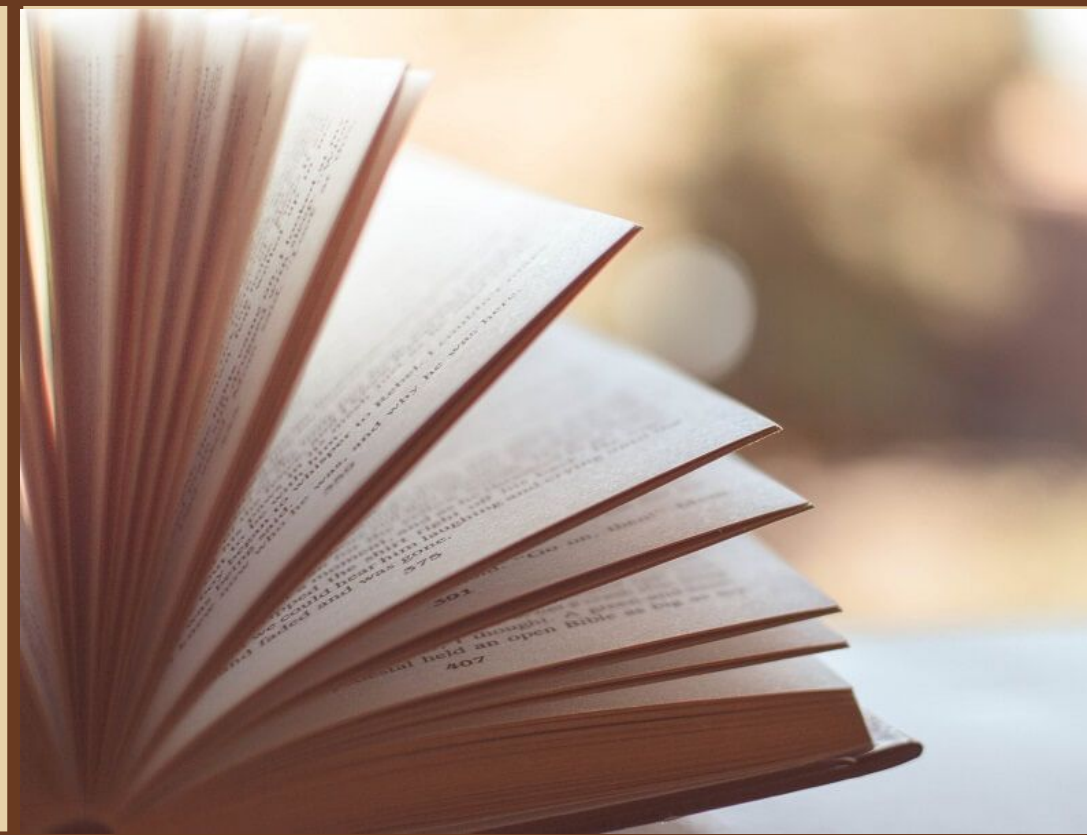


# Jezik i retorika

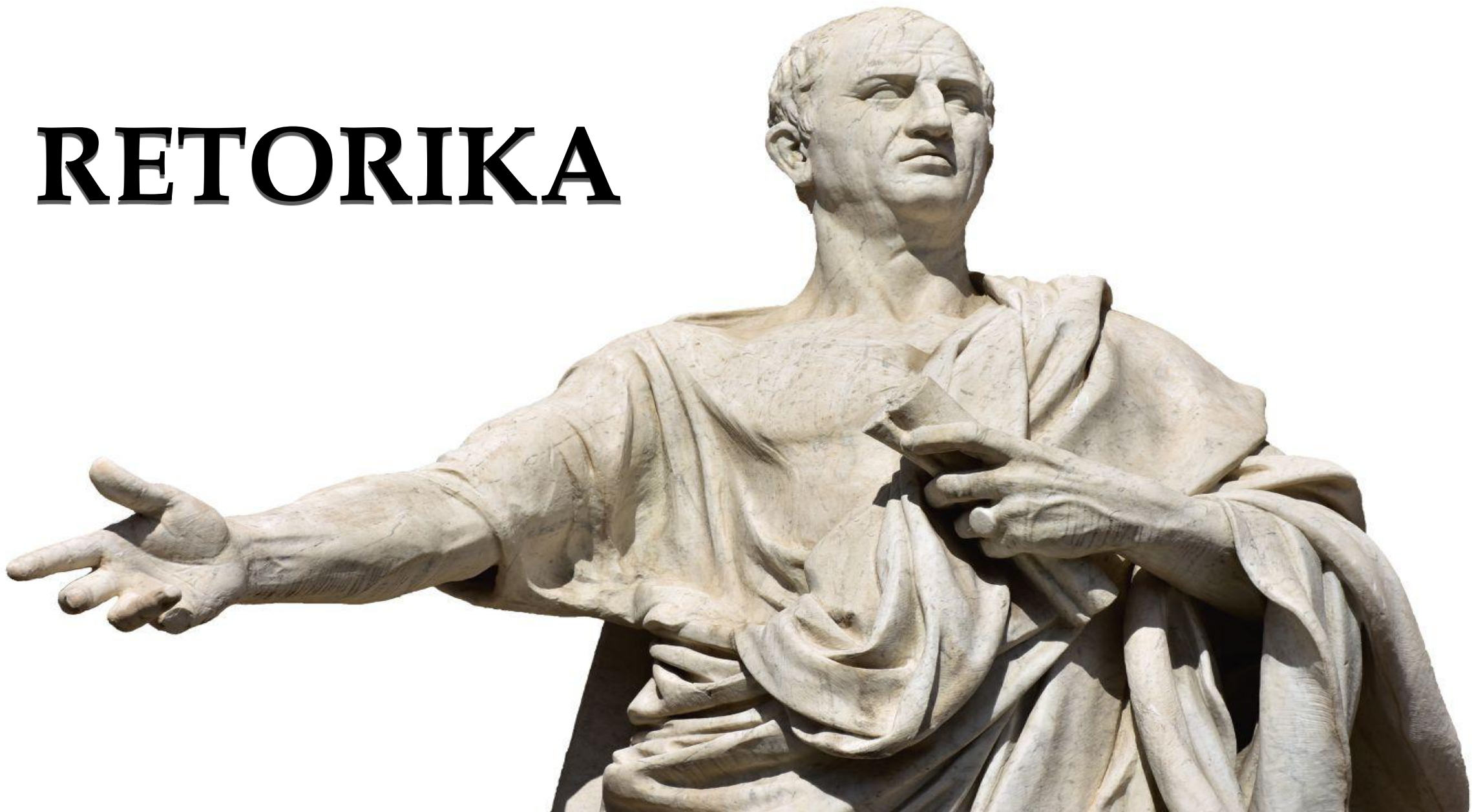
Linda Molnar, Mina Marković, Andrijana Milovanović i  
Nevena Ilijev

# SADRŽAJ

- ❖ **Retorika**
- ❖ **Jezik i (zlo)upotreba reči**
- ❖ **Logika**
- ❖ **Neformalne greške u logičkom zaključivanju**



# RETORIKA



# RETORIKA

- ❖ **Retorika je veština ubeđivanja.**
- ❖ Cilj retorike je da prouči metode pisanja ili govora koji su potrebni da informišu, ubede ili motivišu određenu publiku u specifičnim situacijama.
- ❖ Kako bi se ovladalo retorikom potrebno je upoznati i unaprediti jezik koji je glavno oruđe svakog govora.



# RETORIKA

- ❖ Nastala je u okviru javnog života antičke Grčke, gde su se na trgovima održavala govorna takmičenja.
- ❖ Sofisti su oslabili vezu između jezika i stvarnosti, čime su otvorili put moći jezičkog uveravanja. Po njihovom učenju, govorom se više dokazuje vrlina jednog govornika nasuprot drugom negoli istinitost iznesene teze.
- ❖ Retorika više ne obuhvata isključivo usmenu reč.
- ❖ **Retorika je delovanje putem jezika i komunikacije.**



# RETORIKA

- ❖ Retoričko proučavanje se smatra esencijalnim za građanski, profesionalni i akademski život.
- ❖ Ipak, greške u zaključivanju i argumentovanju se često dešavaju.
- ❖ Važno je proučavati retoriku da bismo mogli:
  - ❖ uočiti koje su česte greške, ponekad načinjene sasvim slučajno,
  - ❖ izbeći logičke zamke u zaključivanju,
  - ❖ razlikovati i izdvojiti emotivni utisak koji utiče na zaključivanje.

# KORELACIJA I UZROČNOST

❖ **Uzročnost** ili **kauzalitet** je nužna veza uzroka i posledice, koja podrazumeva da kad god je prisutan uzrok, tad je nužno prisutna i posledica.



Ako prislonimo šake na vruće gvožđe, opeći ćemo se - jedan događaj je uzrok drugom (uzročno-posledična veza).

❖ **Korelacija** predstavlja uzajamnu povezanost između dve ili više pojava. U ovom slučaju odnos koji se uspostavlja je jednostavan odnos ili slučajnost.



Postoji korelacija između broja crkava u gradu i broja alkoholičara u njemu - međutim, jedno ne mora nužno da uzrokuje drugo, jer je moguće da postoji neki treći faktor.

# KORELACIJA I UZROČNOST

- ❖ Postoji razlika između uzroka i posledice (kauzacija) i odnosa dve promenljive (korelacija).

**Dobra korelacija je potreban, ali ne i dovoljan uslov da kauzalitet postoji!**

Primer: Tokom devedesetih godina došlo je do porasta upražnjavanja religijskih praksi i upotrebe droge.

Greška je unapred zaključiti da je ovo prvo uzrok drugom ili drugo ovom prvom. Moguće je i da je došlo do porasta zbog treće varijable, poput društvenih nereda ili pukog povećanja populacije. I sasvim je moguće da su obe varijable međusobno nezavisne i da je u pitanju slučajnost to što obe rastu istovremeno.



# Post hoc, ergo propter hoc

- ❖ Ili: “Posle toga”, dakle “zbog toga”
- ❖ Logička greška oblika: **Pošto se događaj A desio pre događaja B, događaj A je izazvao B.**
- ❖ Primeri:
  - ❖ “Pojeo sam ribu, a onda me je zboleo stomak. Dakle, riba je uzrok što sam se razboleo!”
  - ❖ “Crna mačka mi je prešla put, a zatim sam doživeo saobraćajnu nesreću. Crna mačka je izazvala saobraćajnu nesreću!”
- ❖ Zadržavamo samo one argumente koje želimo da zadržimo.



# DRUŠTVENI DOKAZ

- ❖ **Društveni dokaz (social proof)** je psihološki fenomen u kome ljudi procenjuju vrednost osobe, brenda, umetničkog dela ili bilo kog medijskog subjekta na osnovu prethodnih reakcija i ocena drugih ljudi.
- ❖ „Čeo svet zna da je zemlja ravna ploča!“
- ❖ „Šampon X, čiji je kvalitet proverilo 87% žena, je najbolji za brz rast kose!“

## Slučaj restorana

Kada dođete u neki nepoznati grad i želite nešto pojesti. Ispred vas se nalaze dva restorana koji izgledaju identično, a cene su u oba jednake. Ne znate koji je bolji.

**Ipak, koji ćete odabrati?** Najverovatnije u onaj gde ima više ljudi.

**Zašto?** Naše “nesvesno ja” donelo je sledeći zaključak - ako je više ljudi u ovom restoranu, mora da je taj bolji.

Istina ne može da se izglasa!

Broj onih koji veruju u X nema nikavog uticaja na istinitost X!

# JEZIK I (ZLO)UPOTREBA REČI





# JEZIK

Jezik je sistem govornih ili pisanih simbola pomoću kojih se ljudi, kao članovi društvene grupe, izražavaju.

---

Međutim, ljudi sve češće **zloupotrebljavaju reči**, mešajući pretpostavljena značenja sa izvornim značenjima i preuzimajući navike u govoru samo zato što su određene greške postale toliko uobičajene sa svi sada razumeju da one znače ono što uopšte zapravo ne predstavljaju.

# DENOTACIJA



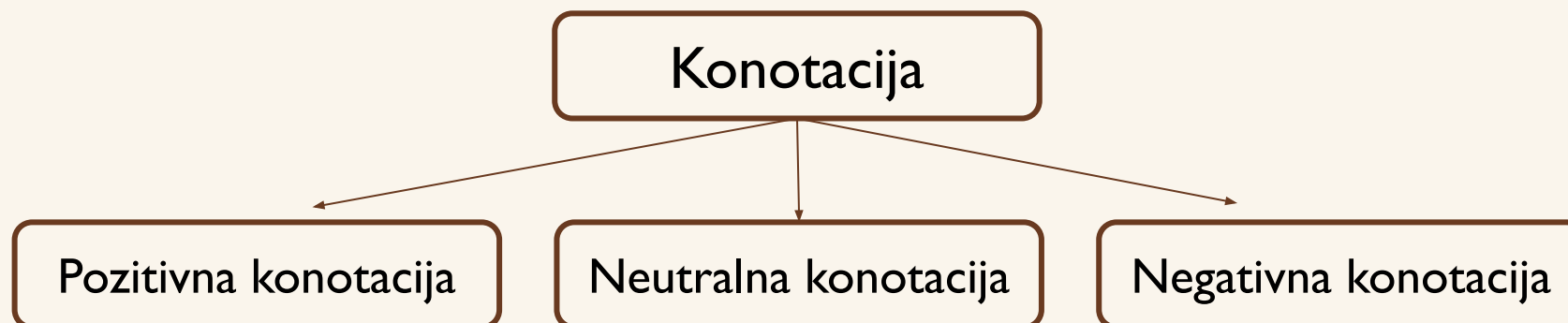
- ❖ **Denotacija** predstavlja osnovno značenje reči, koje samo upućuje na označeni pojam, ostajući neutralno u pogledu daljih asocijacija.
- ❖ Primer: majka - ženski roditelj.
- ❖ U nekim slučajevima, samo posmatrajući denotativno značenje reči, neke rečenice se mogu pogrešno shvatiti.

💡 “Devojčica ima plavu kosu” - Ima plavu boju kose.  
💡 “Dečak je bio napadan” - Fizički je napadao.

# KONOTACIJA



- ❖ **Konotacija** se odnosi na emocionalne implikacije i asocijacije koje jedna reč može nositi, za razliku od denotativnih (ili doslovnih) značenja.
- ❖ Primer: **dete**
  - denotacija - mala osoba muškog ili ženskog pola
  - konotacija - ljubav, mama, porodica, igračke...
- ❖ Konotacija oslikava sliku ili priziva osećanje, povezana je sa emotivnim reakcijama.
- ❖ Nastaje kada se nekom rečju misli na drugo značenje koje bi u početku moglo biti skriveno.
- ❖ Iako dve reči mogu imati isto značenje, njihove konotacije mogu varirati. Reči koje odaberete značajno menjaju značenje rečenice.



# Primer konotacije



starinsko

sunčano

u formi

zainteresovan



staro

toplo

mršav

znatiželjan



oronulo

sparno

žgoljav

naporan

# KONOTACIJA

Važno je napomenuti da reči nemaju uvek samo pozitivnu ili negativnu konotaciju. U zavisnosti od toga kako se reč koristi ona može asocirati na različite stvari. Odabir reči sa pogrešnom konotacijom može izazvati neželjenu reakciju ili emociju i pogrešno prikazati nečije namere.



Prepoznao sam poznati ***miris*** kuvanja svog prijatelja.

- negativna konotacija: smrad
- pozitivna konotacija: aroma



Čorba je ***jeftin*** obrok.

- negativna konotacija: jeftino
- pozitivna konotacija: štedljiv



# KONOTACIJA

## KULTURNA KONOTACIJA

je ona kod koje većina ljudi neku reč povezuje sa jednim istim značenjem (opšteprihvaćena).

## LIČNA KONOTACIJA

sadrži subjektivni stav govornika u slučajevima kada govornik reč povezuje sa nekim ličnim iskustvom.

💡 Većina ljudi reč **“krstarenje”** asocira sa “divan odmor” pa je njegova kulturna konotacija pozitivna. Međutim, ako dobijete morskbu bolest, reč vas može asocirati na neugodnost, tako da je vaša lična konotacija negativna.

# KONOTACIJA

- ❖ Neke reči većinu ljudi asocira na isto značenje, odnosno imaju istu konotaciju. U slučaju kada reči imaju negativnu kulturnu konotaciju, ali zapravo ne predstavljaju nužno nešto loše, često će njihovo korišćenje biti pogrešno protumačeno.

- 💡: “**odugovlačenje**” - u svetu ova reč obično ima negativnu konotaciju. Ljudi koji ostave stvari do poslednjeg trenutka često su okarakterisani kao lenji, nepripremljeni i neefikasni. Međutim, u profesionalnim sportovima, odugovlačenje je nekad čak i poželjno.
- 💡: “**dug**” - za mnoge ljude ima lošu konotaciju, ipak u nekim situacijama dugovi omogućavaju nekome da ulaže u budućnost kao što su poslovni krediti, studentski krediti ili krediti za nekretnine.

# DENOTACIJA I KONOTACIJA

## ~primer~

- ❖ Denotacija i konotacija imaju veliku ulogu u debatama i generalno u retorici, jer od suštinskog je značaja kojim rečima ćemo se služiti da predstavimo svoje stavove i koje izraze ćemo koristiti prilikom argumentovanja istih.
- 💡 Primer: Danas je veoma aktuelna tema o abortusu. Postoje dve strane: oni koji su za **život** i oni koji su za **mogućnost izbora**. Prva strana koristi reč *beba*, dok druga *fetus*.

Ovakav izbor reči nije slučajna, već prva strana korišćenjem pozitivne konotacije utiče na masu, pozivajući na emocije nasuprot mogućnosti izbora - čemu je teško suprotstaviti se.

# EUFEMIZAM

- ❖ Termin **eufemizam** potiče iz grčkog jezika i doslovno znači “ublažavanje”.
- ❖ **Eufemizam** je stilska figura kojom određeni izraz koji ima negativnu konotaciju zamenjujemo rečima koje imaju pozitivniju konotaciju.
- ❖ Zamena izraza u govoru se upotrebljava najčešće zbog pristojnog ponašanja ili zbog ostalih društvenih, političkih ili verskih razloga.



## Primeri:

Bio je malo **veseo** - umesto bio je pijan.

Gospođa u **godinama** - umesto stara žena.

Oni su u **zategnutim odnosima** - umesto u svađi su.

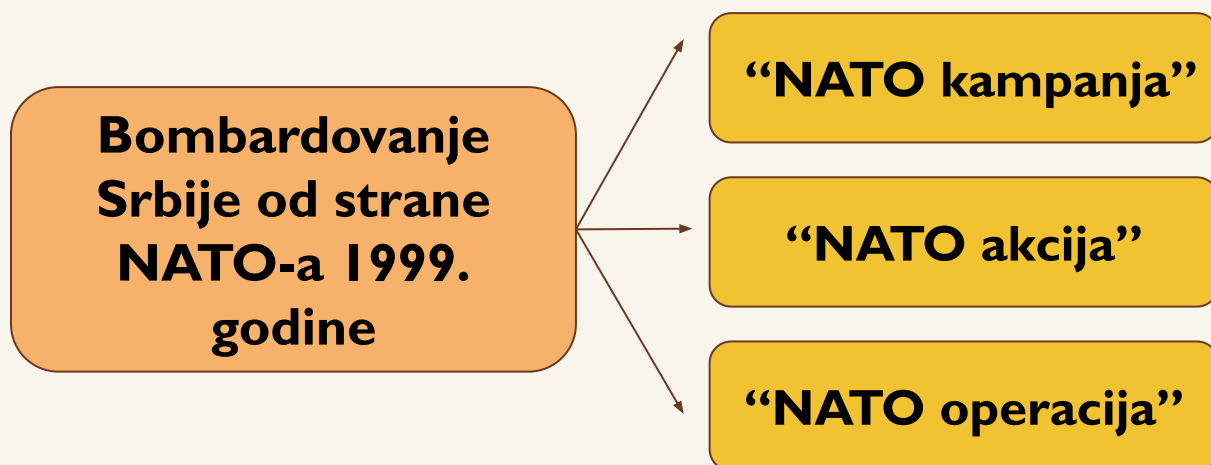
**Materijalna oskudica** - umesto siromaštvo, beda

**Zemlje trećeg sveta** - umesto zaostale zemlje

**Zemlje u razvoju** - umesto nerazvijene zemlje

# POLITIČKI EUFEMIZAM

U članku iz 2016. godine pod nazivom “Politički eufemizam” koji je izašao u nedeljnom listu “Vreme”, Zoran Ivošević ističe: “Reči su sredstva političke komunikacije kojima se, nažalost, može i manipulirati tako da se nekoj ideji, pojavi ili ličnosti, odnosno nekom događaju, podatku ili zapisu da smisao koji odgovara interesu manipulatora, a ne istini”. Zatim navodi nekoliko primera gde se pažljivim odabirom reči može uticati na javno mnjenje i skrivati istina.



Ali skoro nikad ne nazivaju rečima: **“NATO agresija”**, odnosno **“ratni zločin”**. - Biranjem reči ublažava se prava istina i strahota ovakvog događaja

# VIŠEZNAČNOST

- ❖ **Polisemija** ili **višeznačnost** je svojstvo jedne reči da ima više značenja, što zavisi od saopštenja koje se kazuje.
- ❖ Značenje polisemične reči zavisi od rečenice u kojoj je upotrebljena, konteksta i konkretne situacije.
- ❖ Polisemične reči imaju više značenja koja se ne odvajaju mnogo od osnovnog značenja.



# OBLICI RAZVIJANJA POLISEMIJE

- ❖ **Radijalna polisemija** - sva sekundarna značenja razvijaju iz jednog značenja, uglavnom primarnog (*npr: noga (čoveka), noga (stopalo), noga (stola), noga (šestara), noga (mosta)*).
- ❖ **Lančana polisemija** - podrazumeva da iz primarnog značenja nastaje sekundarno, iz sekundarnog tercijarno itd. (*npr: kuća (objekat) - kuća (porodica, kuća Simića)*).
- ❖ **Radijalno-lančana** - predstavlja udruženost prva dva modela.

# ZNAČENJE REČI GLAVA

Imenica glava, pored svog osnovnog značenja, ima i sledeća:

1. strana metalnog novca;
2. pamet, svest, um, inteligencija, svest, misli;
3. život (na primer u izrazu: *stavljati glavu na kocku*);
4. osoba, ličnost, čovek;
5. ličnost koja rukovodi, vođa (na primer: *glava kuće*);
6. loptasti deo biljaka (na primer: *glavica kupusa*);
7. komad neke materije (na primer: *glava šećera*);
8. deo knjige ili spisa koji čini celinu, poglavlje, odlomak;



# PRIMERI

- Moj tata je glava naše porodice.
- Ona čita osmu glavu romana.
- Stavio je kapu na glavu.



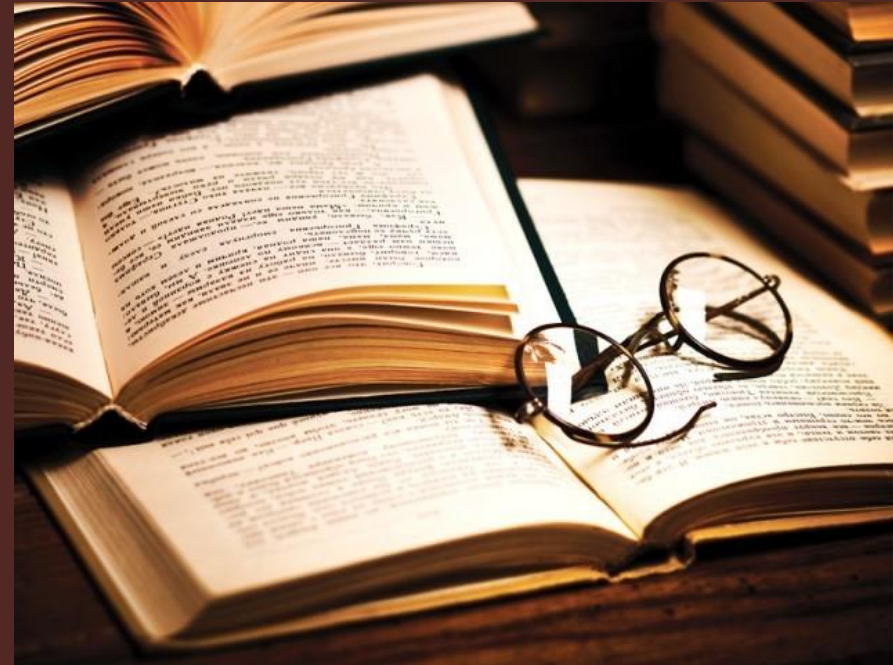
# AMFIBOLIJA

- ❖ **Amfibolija** označava dvosmislenost nekog iskaza usled naglašene višeznačnosti pojedinih reči ili odnosa u njemu.
- ❖ Nastaje zbog leksičke homonimije, ili zbog dvosmislene gramatičke konstrukcije zbog kojih su u istom kontekstu aktivna dva značenja.



# UPOTREBA

- ❖ Namerno upotrebljena amfibolija služi humoru, pa je zbog toga često sredstvo u šalama, anegdotama, poslovicama i izrekama.
- ❖ Po dvostrukosti značenja, bliska je aluziji i igri rečima.
- ❖ Može da bude sredstvo ironije i proročanstva.



# PRIMERI

- ❖ *Učiteljici se ustaje.* - znači i da učiteljica želi da ustane, ali i da đaci treba da ustanu kad ona uđe u učionicu iz poštovanja. Ovde amfibolija predstavlja grešku, a ne stilsku figuru.
- ❖ *“Dete ujelo kuće”* - Ovde amfibolija predstavlja nejasnoću. Ne zna se da li je dete napadač ili žrtva.
- ❖ U šali: *“Ivice, kako stojiš u školi?”* - *“Dobro. Svaki dan u drugom ćošku.”*

# NAGLASAK

- ❖ **Naglasak** ili **akcenat** je posebno isticanje pojedinih govornih delova u govornom procesu.
- ❖ Pod njim se podrazumeva naročito isticanje visine ili jačine pojedinih delova reči ili rečenice u govoru sa željom da se ti delovi učine čujnijim.
- ❖ Stavljanjem drugog akcenta na reči koje se isto pišu, odnosno njihovim drugačijim naglašavanjem, totalno im menjamo značenje i smisao.



# PRIMERI

- Organizovali su veliki porodični skùp kad je neko kupio veoma skûp poklon.
- Put je kòs kada je pevala ptica kôs.
- Čim je mašina završila, Mášina mama je došla.
- Đak pètāk je išao u 5. razred, u pétak.
- U pròleće pròlēcē ptica.
- Dečaci su sedeli kraj púta kad je očišćen ceo krâj.

# LICEMERNE REČI

- **Licemerne reči** su reči koje menjaju značenje iskaza, ali ih je veoma teško primetiti.
- Ove reči na prvi pogled deluju da rečenica ima jasno značenje i suštinu, ali upotreba ovih reči čini da rečenica u potpunosti gubi svoju suštinu i značenje.



# PRIMERI

- Sniženje **do 50%**.
- Tablete **mogu** da pomognu kod nesanice.
- Proizvod je **u velikoj meri** prirodan.
- **Mogućnost** za platu od 3.000 eura.
- Naučnici sugerišu da su **gotovo** uspeli da pobede virus.





# ŽARGON

- ❖ **Žargon** je specifična vrsta reči koja pripada jednoj grupi.
- ❖ Upotreba žargona može biti i zatvorena komunikacija unutar grupe radi zaštite njenih interesa.



# FUNKCIJA ŽARGONA

- ❖ Funkcija žargona je trostruka: olakšana komunikacija, uključivanje i isključivanje.
- ❖ U svakoj struci postoji specifična terminologija koja olakšava komunikaciju, pogotovo onda kada je vreme bitno (npr. za vreme operacije, svaki instrument ima svoje ime i hirurg neće reći asistentu “Daj onaj tamo instrument”, nego će uvek reći koji tačno instrument treba).
- ❖ Oni koji poznaju terminologiju kada dođu u novu okolinu, lakše se uklape jer znaju o čemu se priča. (uključivanje).
- ❖ Oni koji ne poznaju terminologiju, isključeni su - bili su kratko u dotičnom društvu.

# ŽARGON SRPSKOG JEZIKA

- ❖ Srpski jezik iz godine u godinu trpi izmene.
- ❖ Učenici osnovnih i srednjih škola prednost daju modernim tehnologijama, dok čitanje književnoumetničkih dela ostavljaju po strani.
- ❖ Žargon srpskog jezika dostiže svoj vrhunac u upotrebi reči iz engleskog i računarskog jezika.



# ŽARGON MLADIH

- ❖ Današnja deca, pod uticajem instagrama, tik toka i drugih društvenih mreža stvaraju svoj rečnik, koji samo oni razumeju.
- ❖ Najpopularniji izrazi koje tinejdžeri danas koriste su: *gas*, *rešiti*, *krindž*, *prenk*, *gaser*...
- ❖ Skraćenice: *LOL*, *OMG*, *PLS*, *THX*...

## PRIMER SMS PORUKA RODITELJA I TINEJDŽERA:

- Kada dolaziš iz grada?
- Nzm
- Hoćeš li brzo?
- Vrv
- Nemoj dugo.
- Dbr



# LOGIKA

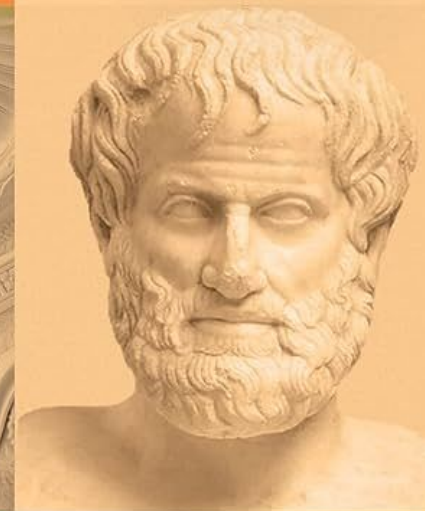
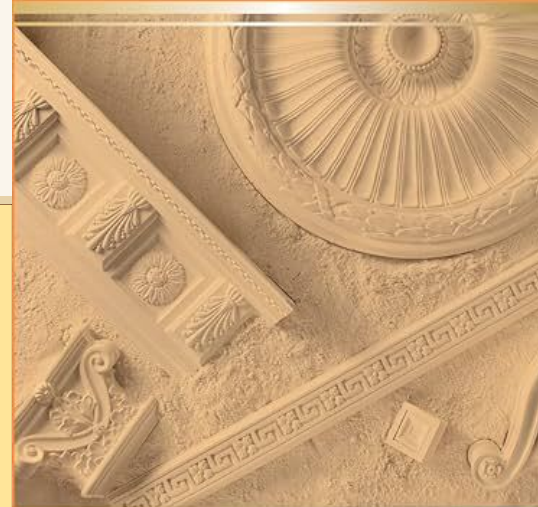
- Metod korektnog mišljenja

# LOGIKA

- ❖ Logika je nauka o zakonima saznavanja istine. Ona teži da utvrdi opšta i nužna pravila po kojima moramo misliti da bismo saznali istinu.
- ❖ Začetnikom formalne logike smatra se Aristotel.
- ❖ U njegovim spisima, nazvanim Organon, on proučava rezonovanje I to je prva formalna studija logike.

ARISTÓTELES

Tradução e notas:  
Edson Bini

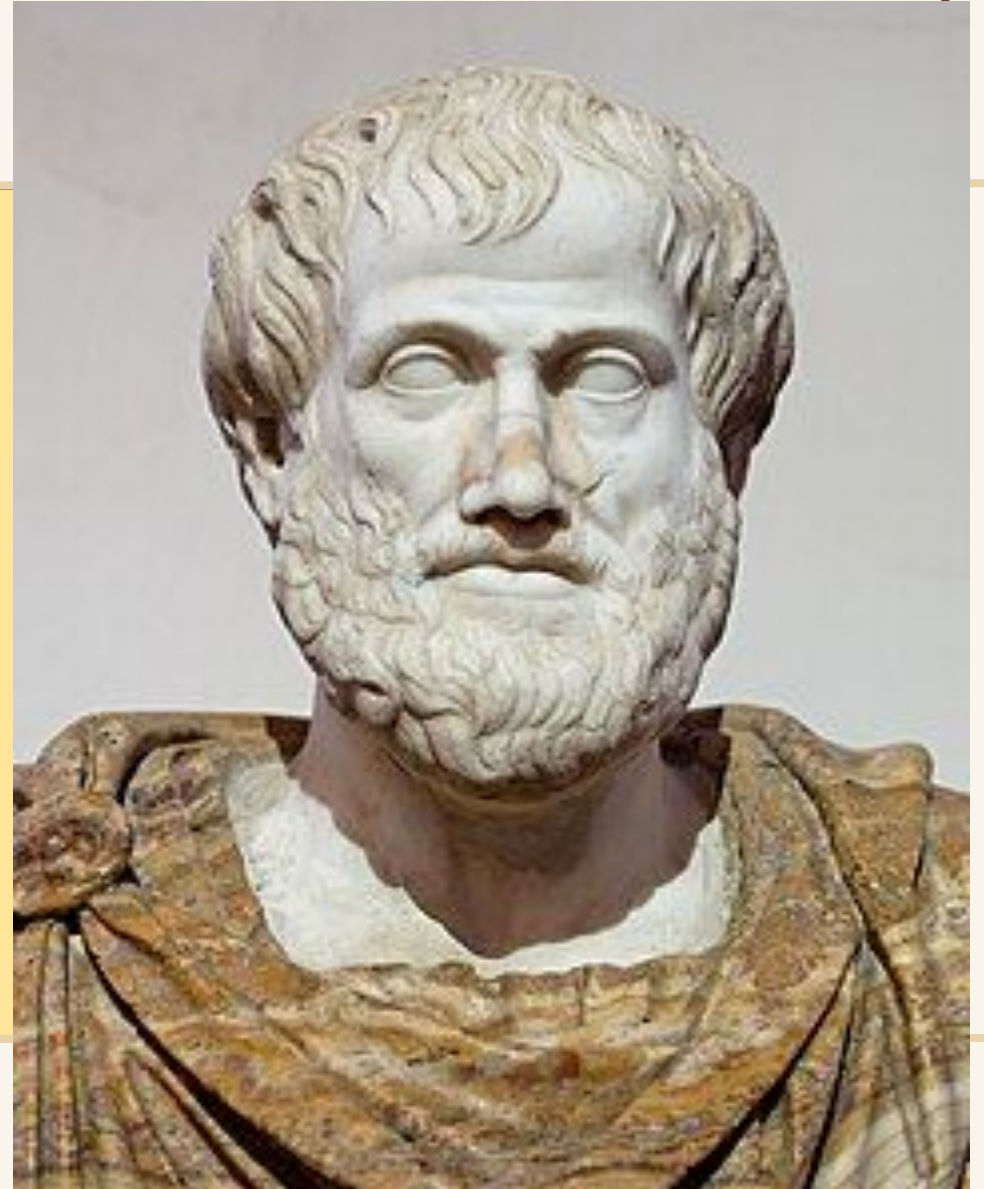


# ÓRGANON

3ª edição

# LOGIKA

- ❖ Osnovni elementi logike su:
- ❖ **pojam** - misao o suštini onoga o čemu mislimo.
- ❖ **sud(tvrdnja)** - veza između dva pojma na osnovu koje se nešto tvrdi. Može biti istinit ili neistinit.
- ❖ **zaključak** - tvrdnja koja sledi iz najmanje dva suda.



# SILOGIZAM

❖ Silogizam je vrsta logičkog argumenta koji primenjuje deduktivno zaključivanje da bi dobili zaključak na osnovu dve ili više pretpostavke za koje se zna ili pretpostavlja da su tačne.

- ❖ PRIMER
- ❖ Svi ljudi su smrtni.
  - ❖ Sokrat je čovek.
  - ❖ Dakle, Sokrat je smrtan.



# OPŠTI OBLIK

- ❖ Silogizam se sastoji iz dve premise i zaključka(konkluzije).
- ❖ Sadrži tačno tri pojma.
- ❖ Svaki pojam se javlja u dva sastavna suda.

**Svi ljudi su živa bića**

**Svi Grci su ljudi**

-----

**Svi Grci su živa bića**

# OPŠTI OBLIK

- ❖ Pojam koji je subjekat zaključka naziva se mali pojam (terminus minor) - **S**
- ❖ Pojam koji je predikat zaključka naziva se veliki pojam (terminus maior) - **P**
- ❖ Pojam koji se pojavljuje u obje premise, ali ga nema u zaključku nazivamo srednji pojam (terminus medius) - **M**

Svi **M** su **P**

Svi **S** su **M**

-----

Svi **S** su **P**

# OPŠTI OBLIK

код	квантификатор	предмет	копула	предикат	тип	пример
A	Све	C	су	П	универзално потврдно	Сви људи су смртни.
E	Не	C	су	П	универзални негатив	Ниједан човек није савршен.
I	Неки	C	су	П	партикуларно потврдно	Неки људи су здрави.
O	Неки	C	нису	П	партикуларно негативан	Неки људи нису стари.

# MODUSI

- ❖ Prema kvantitetu i kvalitetu premisa i zaključka unutar pojedinih figura razlikujemo različite moduse.
- ❖ Postoji 64 moguća tipa silogizama.
- ❖ Proučavanjem je utvrđeno da su samo njih 15 valjani.
- ❖ Njih je još Aristotel opisao i podelio u 4 grupe, kojima su u srednjem veku dodeljena latinska imena radi lakšeg pamćenja.



# MODUSI

I figura	II figura	III figura	IV figura
M – P	P – M	M – P	P – M
S – M	S – M	M – S	M – S
→ S – P	→ S – P	→ S – P	→ S – P
BARBARA	CESARE	DISAMIS	CAMENES
CELARENT	CAMESTRES	DATISI	DIMARIS
DARII	FESTINO	FERISON	FRESISON
FERIO	BAROCO	BOCARDO	

- ❖ Modusi II, III i IV mogu se svesti na modus I.



<p>FERIO, I figura: M-P</p> <p style="text-align: center;">S-M → S-P</p>	<p>FESTINO, II figura: P-M</p> <p style="text-align: center;">S-M → S-P</p>
<p>Nijedan lovac nije kratkovid.</p> <p>Neki Japanci su lovci.</p> <p>→ Neki Japanci nisu kratkovid.</p>	<p>Nijedan kratkovid nije lovac.</p> <p>Neki Japanci su lovci.</p> <p>→ Neki Japanci nisu kratkovid.</p>
<p>FERISON, III figura: M-P</p> <p style="text-align: center;">M-S → S-P</p>	<p>FRESISON, IV figura: P-M</p> <p style="text-align: center;">M-S → S-P</p>
<p>Nijedan lovac nije kratkovid.</p> <p>Neki lovci su Japanci.</p> <p>→ Neki Japanci nisu kratkovid.</p>	<p>Nijedan kratkovid nije lovac.</p> <p>Neki lovci su Japanci.</p> <p>→ Neki Japanci nisu kratkovid.</p>

# MODUS PONENS I TOLENS

- ❖ Do sada smo se bavili isključivo kategoričkim silogizmom, odnosno, silogizmom koji se sastoji samo od kategoričkih iskaza.
- ❖ U kategoričkim stavovima se prosto pripisuje ili poriče svojsvo nekoj stvari.
- ❖ Pored njega se javlja i hipotetički iskaz, tj iskaz u kom nešto pretpostavljamo.
- ❖ Postoje i drugi oblici silogizma, npr. mešoviti hipotetičko-kategorički silogizam, koji se javlja u dva glavna oblika. To su modus ponens (lat. modus ponens) i modus tolens (lat. modus tollens).



# MODUS PONENS I TOLENS

## ❖ PONENS

- ❖ Ako su poleteli pre 1 sat, za koji minut bi trebalo da stignu. **(hipotetički stav)**
- ❖ Poleteli su pre 1 sat. **(kategorički stav)**
- ❖ Dakle, uskoro stužu. **(zaključak)**

## ❖ TOLENS

- ❖ Ako su krenuli na vreme, već bi trebalo da su tu. **(hipotetički stav)**
- ❖ Nema ih. **(kategorički stav)**
- ❖ Dakle, nisu pošli na vreme. **(zaključak)**

- ❖ Razlika je u tome što je kategorički stav u prvom pozitivan a u drugom negativan.



# GREŠKE

## ❖ PONENS

- ❖ Kada pada kiša, ulica je mokra.  
**(hipotetički stav)**
- ❖ Ulica je mokra.  
**(kategorički stav)**
- ❖ Dakle, padala je kiša.**(zaključak)**

## ❖ TOLENS

- ❖ Ako živim u Beogradu, onda živim u Srbiji.  
**(hipotetički stav)**
- ❖ Ne živim u Beogradu.  
**(kategorički stav)**
- ❖ Dakle, ne živim u Srbiji.  
**(zaključak)**

# GREŠKE

- ❖ Zaključivanje je valjano, ali zaključak je netačan.
- ❖ **Problem:** Netačna premisa.

- ❖ Sve kokoške su slonovi.
- ❖ Ova žaba je kokoška.
- ❖ Dakle, ova žaba je slon.

- ❖ Zaključivanje je pogrešno i zaključak je tačan.
- ❖ **Razlog:** slučajno se poklopilo

- ❖ Neki ljudi imaju belu kožu.
- ❖ Sokrat je čovek.
- ❖ Dakle, Sokrat ima belu kožu.

# GREŠKE

Evo kako da saznaš da li je tvoj zubar dobar

Autor: mondo.rs

Ovo nije tekst samo za one koji se boje zubara.

A- A A+

24.05.2016. | 06:30 | 4 | Like Sign Up to see what your friends like.



Foto: Guliver/Getty Images/Thinkstock

**Najbolji zubari su Ovan, Devica, Škorpija i Jarac.**

Mada, i Vage i Bikovi često biraju ovu profesiju, ali njih više zanima estetika nego samo zdravlje zuba.

Šta je vaš zubar u horoskopu?

- ❖ Ovnovi (u horoskopu) su dobri zubari.
- ❖ Moj zubar je ovan u horoskopu.
- ❖ => **Moj zubar je dobar zubar.**
  
- ❖ **Problem:** Netačna premisa.



# GREŠKE

- ❖ Samo 2% ljudi ovo može tačno da reši.
- ❖ Ja mogu ovo da rešim!
- ❖ =>Ja sam nadprosečno inteligentan.
  
- ❖ **Problem:** 2% od kojih ljudi?

# GREŠKE

- ❖ Zaključivanje je pogrešno i zaključak je netačan.
- ❖ **Problem:** netačan oblik

Svi P su M

Neki S su M

-----

Neki S su P

Svi liberali se zalažu za prava manjina.

Neki članovi parlamenta se zalažu za prava manjina.

-----

Neki članovi parlamenta su liberali.

# ODBRANA OD GREŠAKA

- ❖ Biti siguran da su premise tačne.
- ❖ Proveriti da li zaključivanje odgovara nekom od ispravnih silogizama.
- ❖ **Kontra-primer** - silogizam koji ima istu formu kao dati silogizam, ali čije su premise očigledno istinite a konkluzija očigledno neistinita.

Svi **zečevi** su **brzi**.  
Neki **konji** su **brzi**.

-----  
Neki **konji** su **zečevi**.

Svi **liberali** se **zalažu** za **prava manjina**.

Neki **članovi parlamenta** se **zalažu** za **prava manjina**.

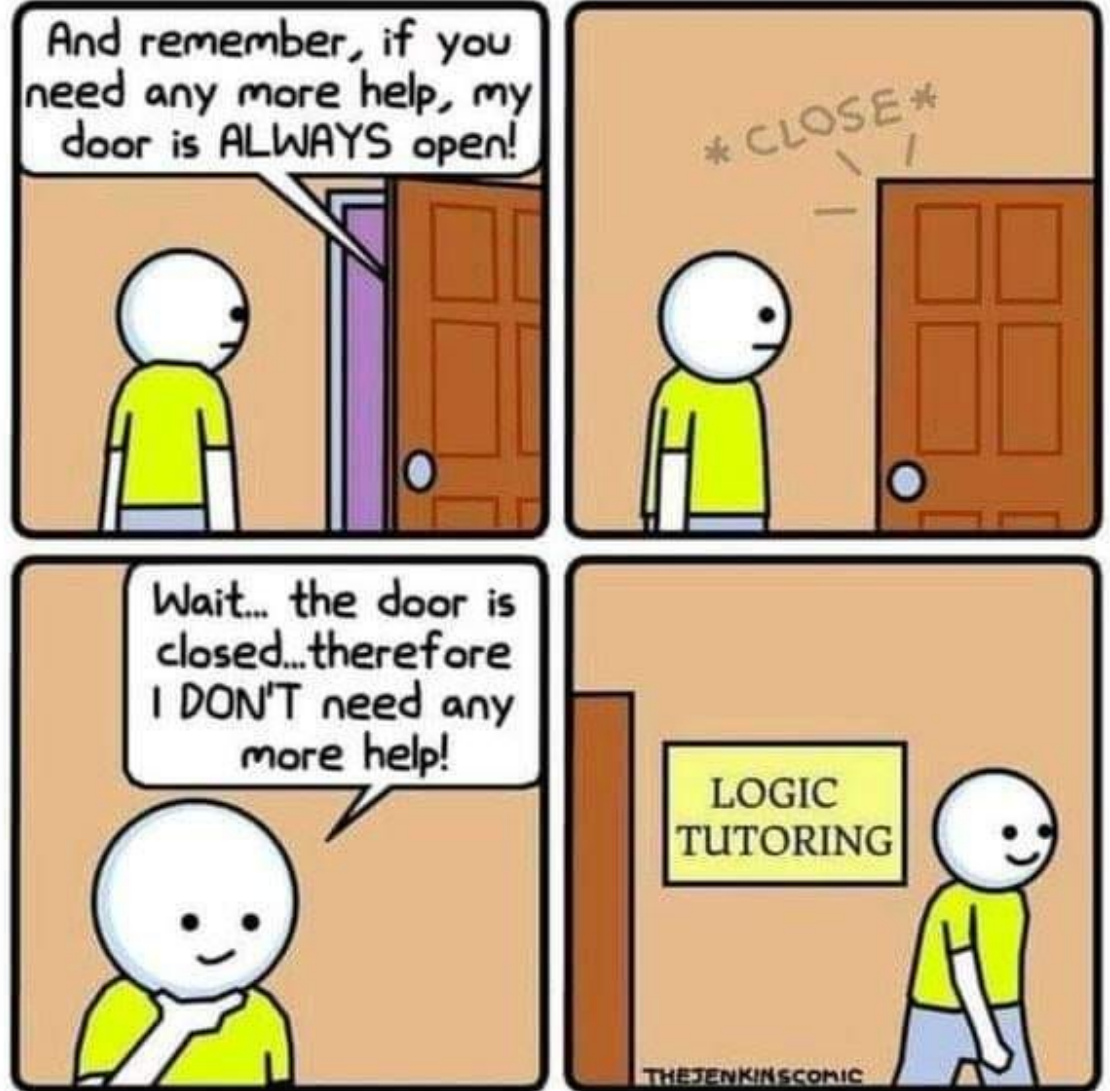
-----  
Neki **članovi parlamenta** su **liberali**.

# WHY STUDY LOGIC?

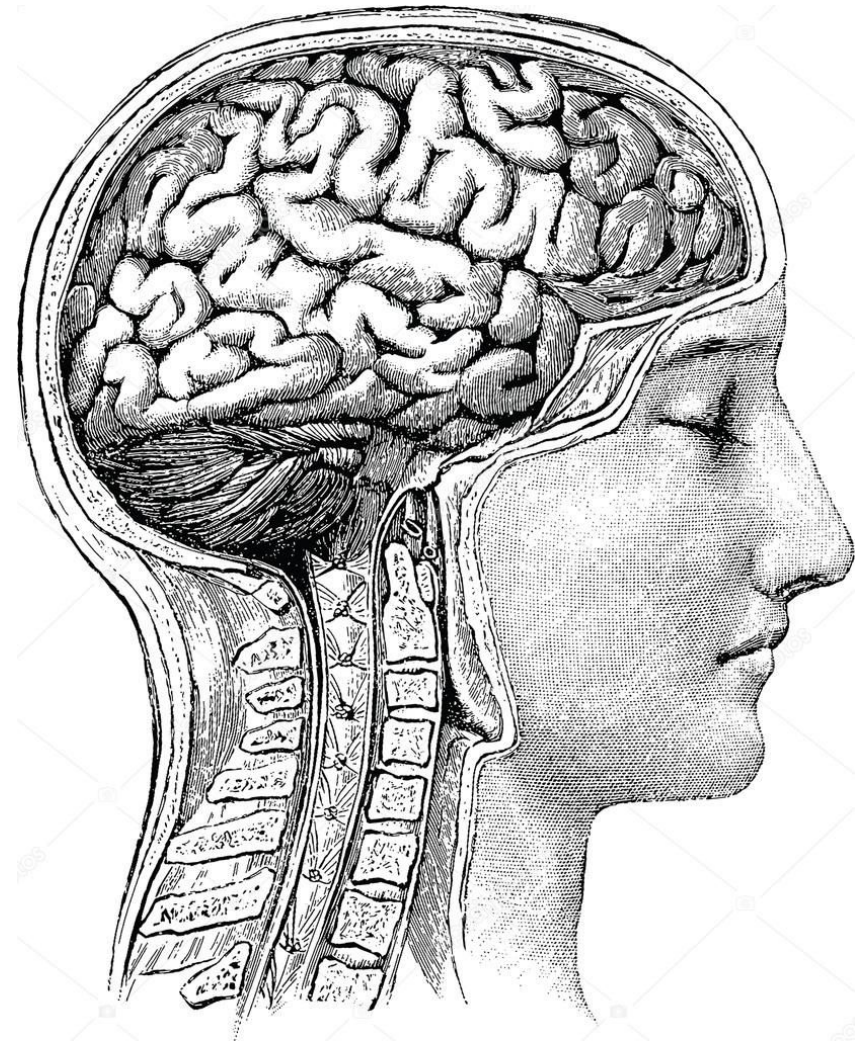
PENGUINS ARE BLACK AND WHITE.  
SOME OLD TV SHOWS ARE BLACK AND WHITE.  
THEREFORE, SOME PENGUINS ARE OLD TV SHOWS.



**Logic: another thing that penguins aren't very good at.**



# NEFORMALNE GREŠKE U LOGIČKOM ZAKLJUČIVANJU





# LAŽNA DILEMA

- ❖ U situacijama u kojima dolazi do lažne dileme, naizgled nam je data mogućnost izbora, pa stoga dolazimo u dilemu.
- ❖ Međutim, mogućnost izbora nije stvarna.
- ❖ Najčešće su data dva izbora od kojih je jedan nepovoljan, pa smo suštinski prinuđeni da izaberemo jedini povoljan.



# LAŽNA DILEMA

## ~primeri~

- ❖ U nekim igricama, igraču je data mogućnost izbora. Kao na primer da li će njegov lik izgovoriti jednu ili drugu rečenicu, da li će izabrati da uradi jednu ili drugu radnju. Na ovaj način igračima se daje prividna slika da su oni ti koji kontolišu dešavanja u svojoj igri.
- ❖ Iako nam deluje da će to uticati na dalji tok igre, ustvari će oba odgovora prouzrokovati isti nastavak igre.



# LAŽNA DILEMA

## ~primeri~

Napolju pljušti kiša. Moramo da izađemo iz kuće i znamo da se dugo nećemo vratiti i da ćemo dan provesti napolju.

- 💡 Prva mogućnost je da ponesemo kišobran ili jaknu sa kapuljačom.
- 💡 Druga mogućnost je da krenemo bez ikakva zaštite i pokisnemo.

Ovo je primer lažnog izbora jer iako deluje da imamo dve opcije, imamo samo jednu povoljnu po nas.





# LAŽNA DILEMA

## ~primeri~

Našli smo psa za kojeg pretpostavljamo da je lotalica jer nema ogrlicu. Deluje nam da je gladan. Želimo da ga nahranimo.

- 💡 Prva mogućnost je da hranu ostavimo blizu njega, tako da je vidi.
- 💡 Druga mogućnost je da pokušamo da mu hranu damo iz ruke.

Ukoliko prvi put vidimo psa pametniji je izbor hranu samo ostaviti, jer ga ne poznajemo i nismo sigurni kakva mu je narav.



# LAŽNA DILEMA

## ~primeri~



Kasnimo na posao i u žurbi smo. Skratićemo put za par minuta ako pređemo ulicu tamo gde nije pešački prelaz i kuda automobili jure. Znamo da su tu nesreće česte, ali nam se čini da bi nam to skratilo kašnjenje.

💡 Prva mogućnost je da se nadamo da će se svi automobili zaustaviti i pretrčimo ulicu.

💡 Druga mogućnost je da produžimo kašnjenje par minuta šetanjem do pešačkog prelaza.

Mnogo povoljnija opcija je druga jer je sopstvena bezbednost daleko bitnija nego stizanje na vreme.

# PROMENA TEME

- ❖ Promena teme je navođenje osobe ka skretanju toka razgovora.
- ❖ Osoba će spontano preći sa jedne teme na drugu, zaboravljajući prvu.
- ❖ Da bi se dogodila promena teme, prelazak sa teme na temu mora biti spontan. Cilj je da osoba prelazak ni ne primeti, pa te dve teme moraju delovati
- ❖ Druga tema mora biti zanimljiva.



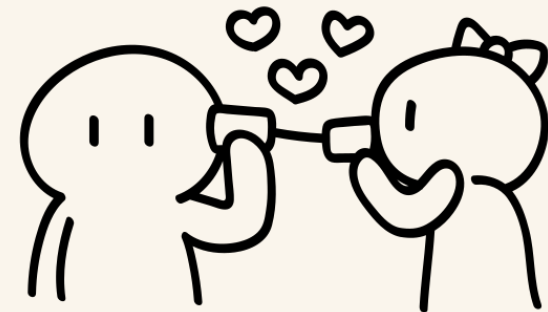
# PROMENA TEME

## ~primeri~

- ❖ Nekada je ljudima lakše da ne pričaju o nekim bolnim temama pa će osoba kako bi skrenula misli svom prijatelju koji priča o temi koja je potresna i tužna, temu spontano promeniti na veseliju.

*„Šefica mi je smanjila platu zbog kašnjenja na posao.”*  
*„Šta si sanjala kada je bilo tako tako teško ustati?”*

*„Ne volim školu jer dobijam loše ocene.”*  
*„Ti bar viđaš svoju simpatiju tamo.”*



# PROMENA TEME

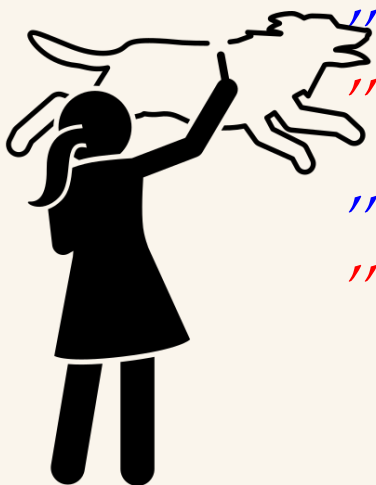
## ~primeri~

- ❖ Nekada ovaj princip koristimo da bismo sebi olakšali i skrenuli temu kako ne bismo bili okrivljeni, osuđivani ili grđeni.

*„Sledeći put se nemoj spuštati niz taj visoki tobogan, opasan je!”*  
*„Ali mama, to nije tobogan, to je leteći zmaj!”*

*„Nemoj da žvrljaš po zidovima!”*  
*„Ja ne žvrljam, ja slikam životinje!”*

*„Nemoj da voziš taj trotinet, pašćeš!”*  
*„Ali i Jovan ga je vozio pa je pobedio na takmičenju!”*





# ARGUMENT - AD HOMINEM

„argument protiv osobe“

- ❖ Poenta ove metode je napasti osobu koja izlaže neku ideju, a ne samu ideju i ono što osoba želi da predstavi.
- ❖ Napadanjem osobe i navođenjem njenih loših osobina, bilo izmišljenih ili ne, spontano dolazimo do zaključka da je i ono što ta osoba predstavlja neispravno.
- ❖ Mozak može automatski pomisliti da onaj ko je negativan i toksičan ne može izneti drugačije ideje.

# ARGUMENT - AD HOMINEM

## ~primeri~

- ❖ Osoba vodi razgovor o tome kako u afričkim državama ima dosta toga za posetiti. Primer ad hominem argumenta bio bi kada bismo tu osobu opovrgnuli samo činjenicom da tamo nikad nije bila.

*„Šta ti znaš, kad nikad nisi tamo ni bio!”*



- ❖ Ukoliko osoba iznosi neka svoja razmišljanja o zdravom životu, ad hominem argument bi mogao da je opovrgne rečenicom

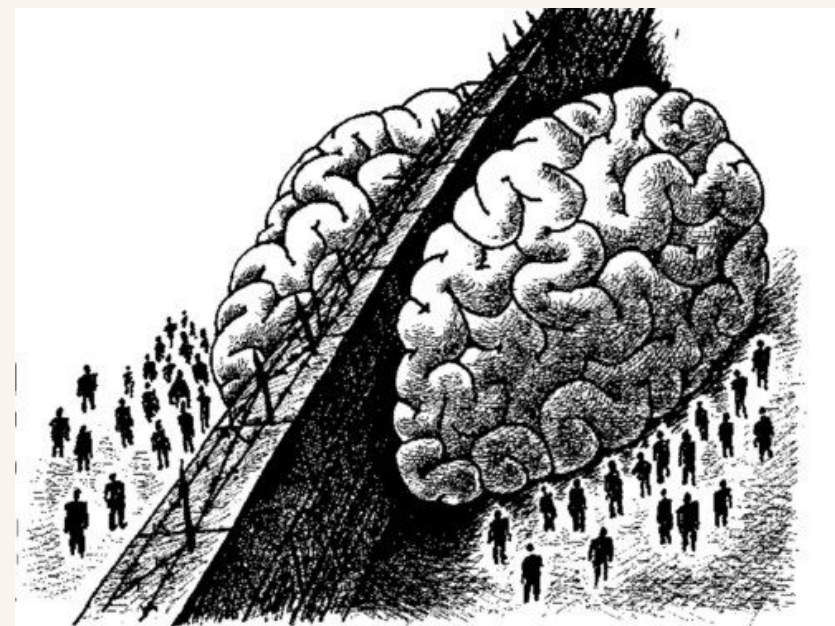
*„Zdrava hrana je ključ zdravog života!”  
„Šta ti znaš o tome, kad nisi lekar!”*



# ARGUMENT - AD HOMINEM

~suprotnost~

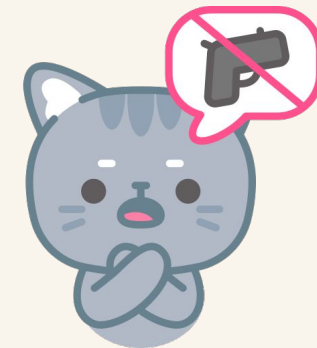
- ❖ Ponekad je moguće pomešati da li je neka situacija argument ad hominem ili ne.
- ❖ Ukoliko postoji osnov za to, u redu je preispitati ideje, motive i postupke čoveka.



# ARGUMENT - AD HOMINEM

## ~primeri suprotnog~

- ❖ Ako osoba tvrdi da je moguće preplivati Tihí okean, a ne zna čak ni da pliva, sasvim je logično posumnjati u to, a kao argument davati činjenicu da osoba koja to tvrdi nije plivač.
- ❖ Ukoliko jedna osoba tvrdi da je oružje bespotreno i da ga treba zabraniti, a druga mu se protivreči rečenicom „Pa naravno da ti to misliš jer si iz grada i nemaš iskustva sa lovom.”, to nije argument ad hominem, već druga osoba iznosi činjenice koje su bitne za tu raspravu.



# ARGUMENT AUTORITETA

- ❖ Prihvatanje činjenica i ideja samo zato što ih zastupa stručna ili neka priznata osoba.
- ❖ Zbog nedostatka vremena, kao i poverenja u osobe koje su stručne u svojoj oblasti, može se desiti da usvojimo nečije mišljenje bez da ga preispitamo.
- ❖ Ponekad se može desiti da to nije ispravno i da smo ipak trebali da preispitamo nečiji stav.



# ARGUMENT AUTORITETA

Situacije kada se može desiti da je bilo potrebno preispitati nečije mišljenje su sledeće:

- ❖ da osoba koja se predstavlja kao stručnjak ima lični interes, pa je preterano pristrasna prema ideji koju zastupa.
- ❖ da je osoba neko ko je stručnjak u svojoj oblasti, ali promovise ideje o nekoj u koju se ne razume.
- ❖ da se osoba predstavlja kao stručnjak, a da ona to zapravo nije.

# ARGUMENT AUTORITETA

## ~primeri~

- ❖ Pojedini priznati sportisti se mešaju u različite oblasti u kojima nisu stručni. Neki se mešaju u politiku, neki u zdravstvo, finansije, marketing i slično.
- ❖ Ukoliko volimo muziku koju izvodi neki pevač, to ne znači da su i stavovi koje on zastupa ispravni.
- ❖ Pojedini doktori koji su specijalizovani u jednoj oblasti se neretko mešaju i iznose mišljenja i za ostale oblasti. Problem dolazi kada im ljudi veruju samo zato što su doktori, pa se podrazumeva da znaju više ili kada im ljudi veruju jer su već dobili dobre savete od njih, iako ne za tu oblast.



# ARGUMENT AUTORITETA

## ~primeri~

- ❖ Razni influencersi i ljudi koji su aktuelni na društvenim mrežama imaju veliki uticaj na publiku jer se predstavljaju kao lažni stručnjaci zarad sopstvenog interesa.
- ❖ Bivši poznati bokser, savetnik Kuće za kockanje na Tajlandu i internet influencer, Siapo Po-arnon, osuđen je zbog optužbi za učešće u promociji kockarskih aktivnosti na internetu. Influenseri u Srbiji, ali i u svetu, promovišu kladionice i na osnovu toga zarađuju velike količine novca. U Srbiji je takvih „autoriteta” sve više.





# KRUŽNO ZAKLJUČIVANJE

## *PETITIO PRINCIPII*



- ❖ *Petito principii* je logička greška koja se javlja kada se pretpostavi da je nešto istinito ili tačno zato što je to već prethodno prihvaćeno ili poznato.
- ❖ Ova greška se dešava kada se tvrdnja podržava na osnovu same tvrdnje ili kad se krug logike zatvara, a ne nudi se dodatni dokaz ili argumentacija.
- ❖ Osnova tvrdnje se zasniva na samoj tvrdnji, što nije valjan način zaključivanja.
- ❖ Tvrdnja se opravdava sama sobom, što nije ispravan način logičkog razmišljanja.

# KRUŽNO ZAKLJUČIVANJE

## ~primeri~



- ❖ Ako neko tvrdi da je Biblija istinita jer je napisana Božijom rukom, to bi bila greška petito principii, jer se tvrdi istinitost Biblije na osnovu same tvrdnje da je Božija ruka napisala Bibliju, a ne na osnovu dodatnih dokaza.
- ❖ Neko veruje da sve što je napisano u nekom udžbeniku mora biti tačno, jer je taj udžbenik izdat od strane nekog priznatog izdavača. To nije dovoljan dokaz da je sve u udžbeniku tačno, već se svaka stavka u njemu mora proveriti da bismo bili sigurni da je sve tačno.

*„Kako znaš da je baš ovo rešenje zadano?”*

*„Pa to rešenje je napisano u udžbeniku.”*

*„Kako si siguran da nije greška u udžbeniku?”*

*„Siguran sam jer je taj udžbenik izdala priznata izdavačka kuća.”*



# KRUŽNO ZAKLJUČIVANJE

~primeri~

- ❖ U pojedinim porodicama se veruje u nešto jer se prenosi sa kolena na koleno, ali to nije dovoljan dokaz da je nešto istina.  
*„Vanzemaljci postoje, jer ih je video moj čukundeda.“*  
*„Kako znaš da je to istina ako ih ti nisi video?“*  
*„To se već godinama prenosi u mojoj porodici, a u mojoj porodici niko ne laže.“*



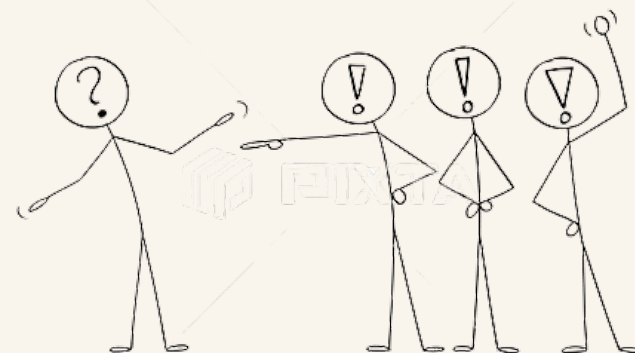
- ❖ Može se verovati da je neki proizvod dobar samo zato što je skup, ali da bi bili sigurni da li je stvarno dobar, potrebno nam je više dokaza o kvalitetu.  
*„Ovaj proizvod podmlađuje.“*  
*„Kako si sigurna u njegovo dejstvo?“*  
*„Pogledaj cenu, ne bi bio skup da nije kvalitetan.“*



# ARGUMENT AD POPULUM

„prilagoditi se većini“

- ❖ Prihvatanje neke ideje ili argumenta samo zato što je zastupa velika masa ljudi.
- ❖ Ljudi se lako, a često bez razmišljanja prilagođavaju većini.
- ❖ Ovaj argument se često koristi u reklamama.
- ❖ Tvrdnja se ne oslanja na istinitost i dokaze, već na popularnost.
- ❖ Česta logička greška kod mladih koja može dovesti do kobnih posledica.



# ARGUMENT AD POPULUM

## ~primeri~

- ❖ U reklamama se može čuti da je proizvod ispitan i da pozitivne efekte daje za devet od deset osoba. Nije naglašeno ni na koji način su izabrane osobe, ni na kome je ispitano. Gledaoci će pomisliti da će i njima pomoći samo zato što je pomogao većini.
- ❖ „*Ova religija je istinita, ima milione pripadnika.*”  
Ako neko tvrdi da je određena religija istinita samo zato što milioni ljudi ili svi ljudi koje on poznaje veruju u nju.
- ❖ „*Ovaj restoran mora da je fantastičan, prepun je ljudi.*”

# ARGUMENT AD POPULUM

~primeri~



- ❖ Ovaj argument je česta pojava jer je njima popularnost mladih, važna.
- ❖ Većina supstance to urade samo zato što probaju ostatak društva to radi. nedozvoljene to radi.
- ❖ Mladi se uklapaju i oko nekih bezazlenijih stvari kao što je odevanje. Ako devojka zna da sve njene drugarice oblače kratke suknje u grad, bez obzira što je želela da obuče pantalone, moguće je da će se priključiti većini i obući kratko.
- ❖ Ukoliko svi iz društva koriste telefon određene marke ili nose istu marku patika. Pojedinaac može poželeći da ima istu marku samo zato što je većina ima.

# GREŠKE KOMPOZICIJE i DEKOMPOZICIJE

- ❖ Greška kompozicije je kada neko svojstvo koje važi za jedinku generalizujemo tako da važi za ceo skup. Ako važi za svaku jedinku skupa, ne mora da znači da će važiti kada se posmatra kao grupa.
- ❖ Greška kompozicije nastaje kada neko svojstvo pridružimo da važi svakoj jedinki iz nekog skupa podataka. Suprotno od dekompozicije, ukoliko važi za ceo skup ne mora da znači da će važiti i za svaki element skupa.

# GREŠKE KOMPOZICIJE

## ~primeri~

- ❖ „*Ako su sve cigle lake i male, to znači da će i ceo zid biti mali i lak.*”  
Čak iako to jesu svojstva tih cigli, njihov skup će verovatno biti težak.
- ❖ „*Svaki zaposleni u ovoj kompaniji je veoma posvećen svom poslu, pa cela kompanija mora biti veoma uspešna.*”  
Ne mora da znači da će firma biti uspešna. Možda oni loše funkcionišu kada rade zajedno.

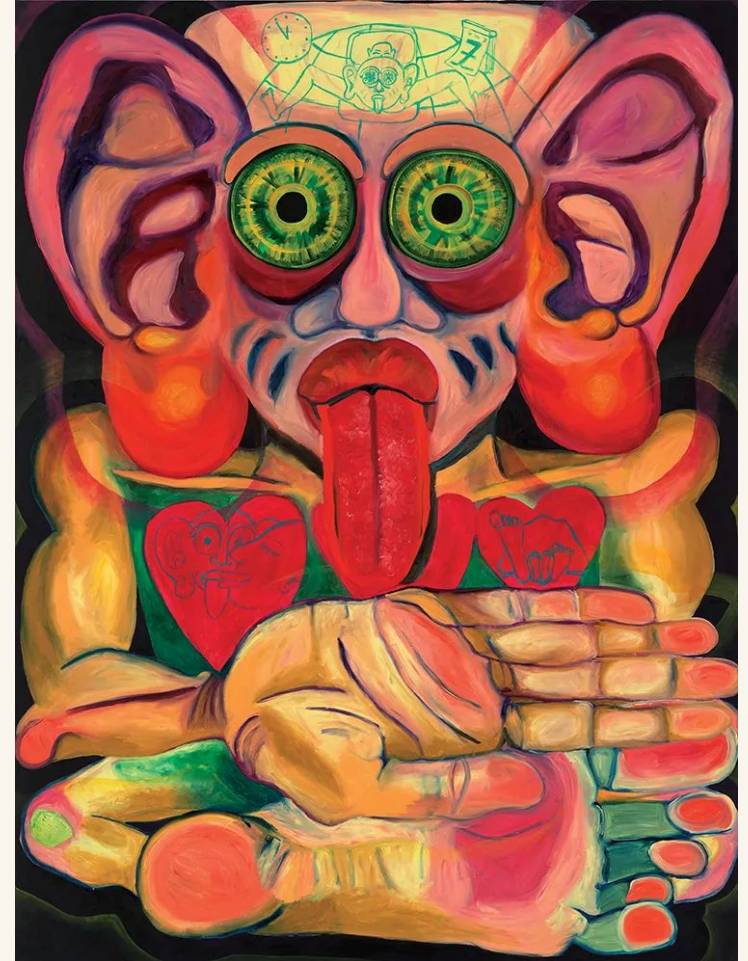




# GREŠKE KOMPOZICIJE

~primeri~

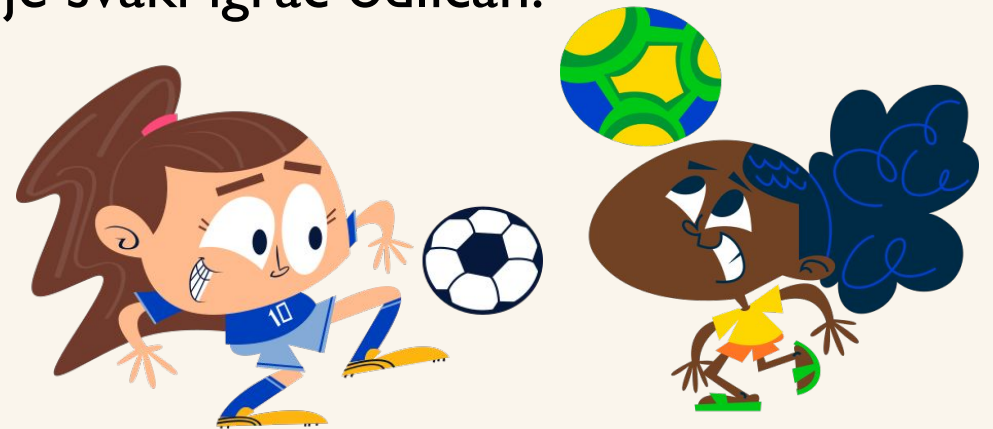
- ❖ „*Svaka šara na slici je lepa, znači i slika je lepa.*”  
Čak i da je svaka šara na slici lepa, ne mora da znači da će spajanjem svih njih slika biti lepa. Možda će izgledati pretrpano sa toliko lepih šara.



# GREŠKE DEKOMPOZICIJE

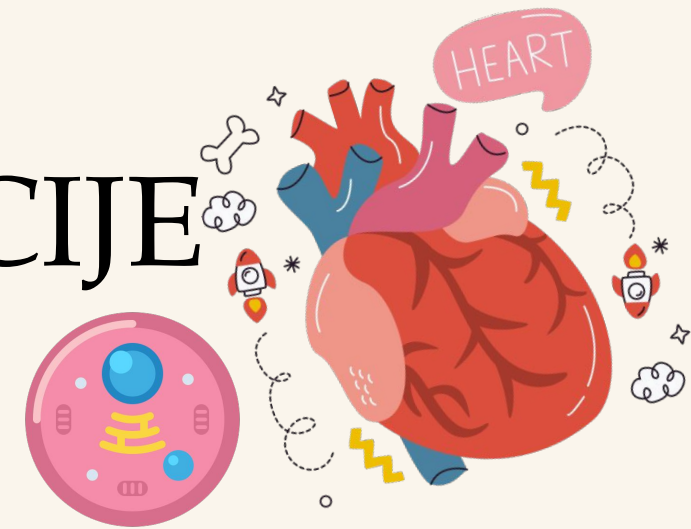
## ~primeri~

- ❖ *„Ana mi je rekla da je knjiga odlična, mora da je onda svako poglavlje odlično.”*  
To što je knjiga generalno dobra, to ne znači da je svako poglavlje odlično.
- ❖ *„Ovaj fudbalski tim baš dobro igra, mora da je svaki igrač odličan igrač.”*  
Ako tim pobeđuje, ne mora da znači da je svaki igrač odličan.



# GREŠKE DEKOMPOZICIJE

## ~primeri~



- ❖ *„Organizam je složena celina, pa mora da je i svaka ćelija složena.”*  
Znamo da je organizam složena celina, ali nisu sve ćelije složene iako se organizam sastoji iz ćelija.
- ❖ *„Moj telefon radi, to znači da rade i kamera i baterija i da ima dovoljno memorije i da mu ekran nije polomljen...”*  
Za telefon se može podrazumevati da radi čak i onda kada se samo upali. To što radi ne podrazumeva da rade sve njegove opcije.



# ARGUMENT AD IGNORANTIAM

„povinoвање neznanju“

- ❖ Ovaj argument je poznat i kao „povinoвање neznanju“ zato što se u njegovoj osnovi dolazi do zaključaka uz argument da neko tvrđenje ili ideja ne može da se dokaže kao pogrešna, pa mora biti ispravna.
- ❖ Pomoću ovog argumenta dokazuje se da je neko tvrđenje ispravno bez čvrstih dokaza i ubedljivih uverenja.
- ❖ Tvrđenje je tačno sve dok se ne dokaže suprotno.

# ARGUMENT AD IGNORANTIAM

~primeri~



- ❖ *„Pronašli smo mnogo neobičnih fenomena u svemiru i na Zemlji koji ne mogu biti objašnjeni. Niko nije pronašao dokaze koji bi opovrgli postojanje vanzemaljaca. Stoga, vanzemaljci verovatno postoje.“*  
Ovo je po logičkoj grešci ad ignorantiam dovoljan dokaz da vanzemaljci postoje.
- ❖ *„Postoji neko ko nam je propisao sudbinu i on upravlja našim životima.“*  
Nije dokazano suprotno, pa bismo po ovom argumentu ovo smatrali tačnim.

# POGREŠNE ANALOGIJE

- ❖ Analogija je poređenje dva slična pojma kako bi mogli da ih razumemo. Najčešće nam je jedan pojam poznat, pa na osnovu njega možemo doći i do razumevanja drugog.
- ❖ Pogrešna upotreba analogije je poređenje i traženje sličnosti između dva pojma koja zapravo nisu ista, ali preteranom upotrebom analogije dolazimo do zaključka da jesu.



# POGREŠNE ANALOGIJE

## ~primeri~

- ❖ „Učenje sviranja gitare je kao učenje stranog jezika jer oba zahtevaju posvećenost i vežbanje. Ako volite učenje stranih jezika, onda ćete sigurno voleti i učenje sviranja gitare.”  
Ovde se pravi analogija između učenja stranog jezika i sviranja gitare samo zato što oba zahtevaju posvećenost i vežbanje, ali ne mora da znači da će neko ako voli jedno voleti i drugo.
- ❖ „Tuširanje je isto što i pranje sudova, za oba je potrebna voda i sapun”.  
U ovom slučaju se pravi analogija između pranja sudova i tuširanja jer oba zahtevaju vodu i sapun.



# KONTRADIKCIJA

## ~primeri~

- ❖ Kontradikcija je korišćenje argumenata koji su suprotni.
- ❖ Nemoguće je da obe tvrdnje budu istinite istovremeno, jer jedna opovrgava drugu.
- ❖ "*Ana je trenutno i u školi i u bolnici.*"
- ❖ "*Ovaj krug ima četiri ugla.*"
- ❖ "*Ovaj zid je dug 10 metara i kratak 5 metara.*"



# SKAKAONICA

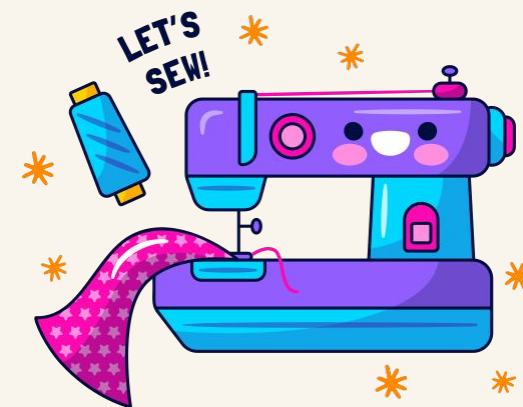
- ❖ Javlja se kada se izvlače selektivni ili pojedinačni primeri koji podržavaju određeni stav ili argument, dok se ignorišu ili prećutkuju svi drugi relevantni primeri koji bi mogli pokazati drugačiju sliku ili dati drugačije zaključke.
- ❖ Vrsta pristrasnosti ili nepoštenog argumenta, jer se koristi selektivno prikupljanje informacija kako bi se podržao željeni stav, bez uzimanja u obzir punog spektra relevantnih podataka.
- ❖ Skakaonica je preterivanje u razvoju posledica.
- ❖ Ovaj pristup može dovesti do netačnih zaključaka ili preteranih tvrdnji jer ne pruža celu sliku problema ili teme.

# SKAKAONICA

## ~primeri~

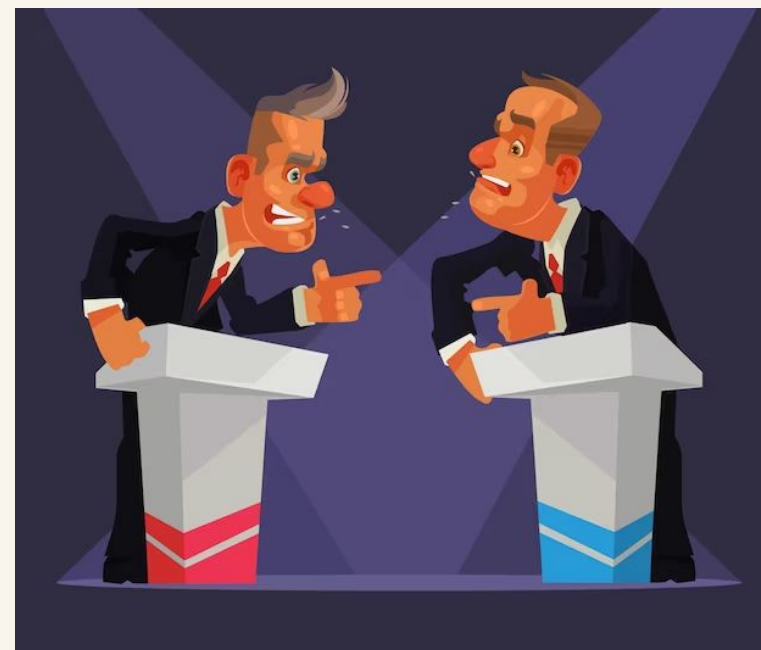


- ❖ „Ako ne naučim ovo, dobiću lošu ocenu pa će mi zaključiti nižu ocenu, a ako se to desi imaću lošiji prosek što znači da neću upisati fakultet koji želim.”
- ❖ „Ako ne obučem debelu jaknu, prehladiću se jer je napolju hladno, a ako se prehladim moraću da idem u bolnicu.”
- ❖ „Ako uložimo više novca u ovu mašinu za posao, ostaće nam nedovoljno novca za ostatak, pa ćemo bankrotirati.”



# OBRTANJE ULOGA IZAZIVANJE

- ❖ Zadatak osobe koja iznosi neku ideju, tvrdnju ili mišljenje je da iznese čvrste dokaze na osnovu kojih je došla do izrečenog.
- ❖ Obrtanje uloga je proces prebacivanja uloge dokazivanja i zastupanja neke ideje na drugu osobu.
- ❖ *„Dokaži mi da nije tako!”*



# OBRTANJE ULOGA IZAZIVANJE

## ~primeri~

- ❖ „Nošenje čarapa leti produžava život. Ne verujete mi? Dokažite suprotno!”
- ❖ „Ako svaki dan budete pojeli po jednu jabuku, nećete nikad više posećivati doktora. Dokažite mi da nije tako!”
- ❖ „Ako budete brojali ovce pred spavanje, zaspaćete brže i spavaćete bolje. Dokažite da nisam u pravu!”



# KVANTITET NIJE KVALITET

- ❖ Može se desiti da za neku temu imamo veliki broj informacija i podataka, ali nam oni neće značiti ništa ukoliko nisu tačni.
- ❖ Bolje je imati manju količinu podataka, ali ako smo sigurni u njenu ispravnost.
- ❖ Bitno je informacije prikupljati iz pouzdanih i proverenih izvora.

# KVANTITET NIJE KVALITET

## ~primeri~

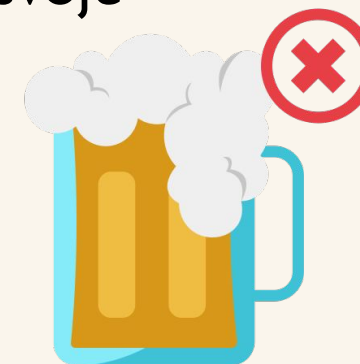
- ❖ „Stotinu ljudi tvrdi da je vazduh u Srbiji čistiji nego u većini evropskih država.”

Kojih stotinu ljudi to tvrdi? Gde oni žive? Da li su sa sela ili iz grada?  
Koje evropske države su posetili i u kom periodu godine?



- ❖ „U nedavnom istraživanju stotine ljudi su dokaz da alkohol ne utiče loše na zdravlje.”

O kojim se stotinama ljudi radi? Da li oni redovno proveravaju svoje zdravstveno stanje? Kako je to istraživanje urađeno?



# DOKAZ IZUZETNOG

## ~primeri~

- ❖ Izuzetno tvrđenje zahteva više od jednog dokaza.
- ❖ Dokazi treba da budu ubedljivi. Dobro je kada su dokazi različiti i kada imaju širok spektar načina na koji su dokazani.
- ❖ *„Ana je preskočila kozlič, to su videli svi učenici njenog odeljenja i njen profesor. Njena najbolja drugarica ju je čak i snimila. Pogledaj snimak!”*
- ❖ *„Uradila sam zadatak tačno! Učiteljica ga je štiklirala, a i uradila sam ga na tabli pred odeljenjem!”*

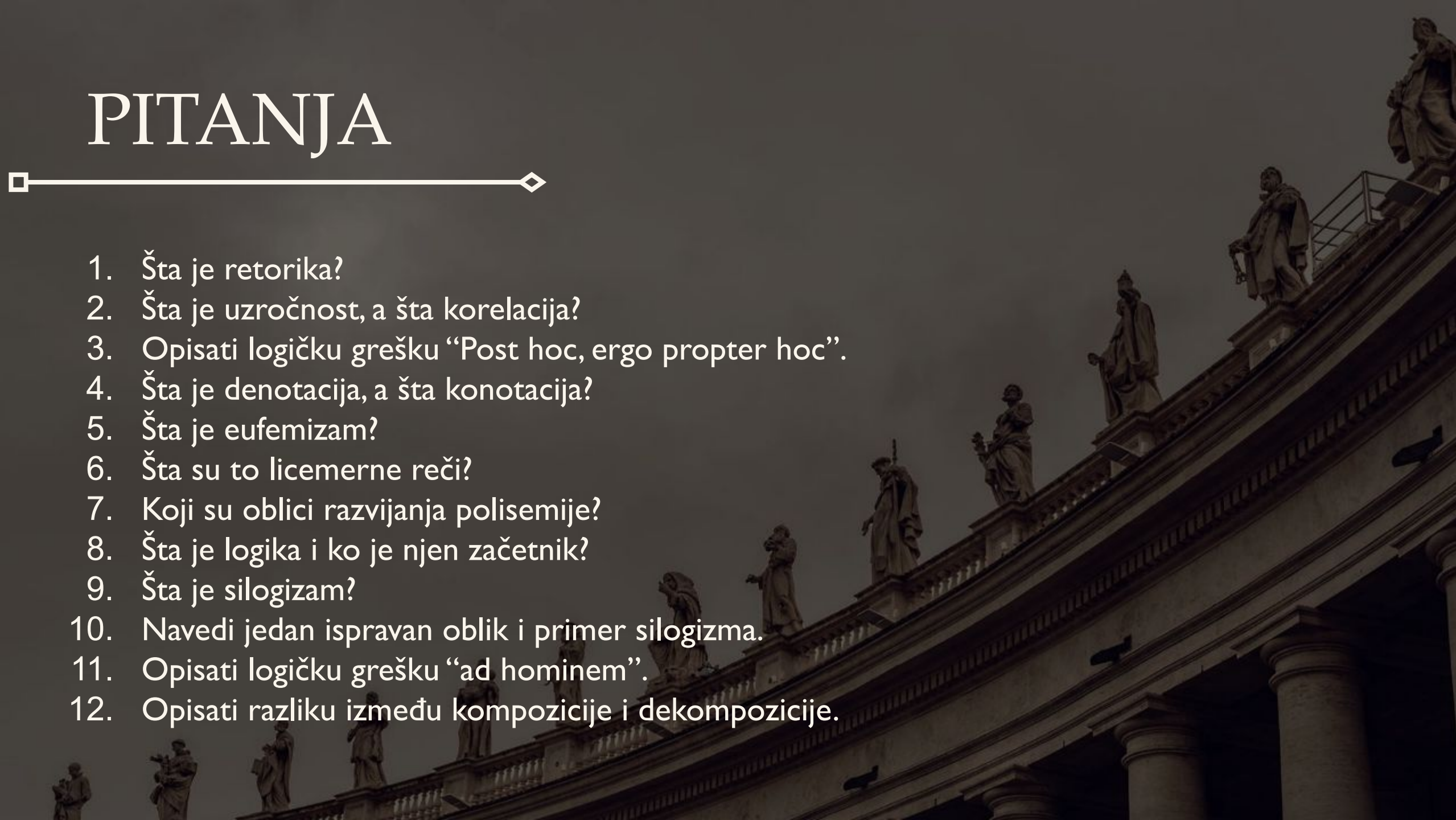


HVALA NA PAŽNJI



# PITANJA



1. Šta je retorika?
  2. Šta je uzročnost, a šta korelacija?
  3. Opisati logičku grešku “Post hoc, ergo propter hoc”.
  4. Šta je denotacija, a šta konotacija?
  5. Šta je eufemizam?
  6. Šta su to licemerne reči?
  7. Koji su oblici razvijanja polisemije?
  8. Šta je logika i ko je njen začetnik?
  9. Šta je silogizam?
  10. Navedi jedan ispravan oblik i primer silogizma.
  11. Opisati logičku grešku “ad hominem”.
  12. Opisati razliku između kompozicije i dekompozicije.
- 



# Literatura

- Zetitika ~6 & 7~ , Prof.Staša Vujičić Stanković
- <https://gimnazijapriboj.edu.rs/wp-content/uploads/2020/03/Logika-silogizam.pdf>
- <https://www.znacenjereci.com/eufemizam/>
- <https://www.yourdictionary.com/articles/denotation-meaning-examples>
- <https://bs.eferrit.com/moc-konotacija-definicija-i-primjeri/>
- <https://www.vedantu.com/commerce/connotation-meaning>
- <https://vreme.com/vreme/politicki-eufemizam/>
- <https://blog.meridianbet.rs/influenser-u-zatvoru-zbog-promocije-kockanja/>
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/retorika>
- [https://www.vggs.rs/gradjevinski\\_odsek/predmeti\\_ispiti/mss\\_mnsi/predavanja/MET\\_8\\_predavanje.pdf](https://www.vggs.rs/gradjevinski_odsek/predmeti_ispiti/mss_mnsi/predavanja/MET_8_predavanje.pdf)